

הצעה לדף מפקד לתשעה באב

"מתוך עולמות שבורים היא צומחת" (אסתר שמיר)

רקע

תשעה באב מציין את יום החורבן הלאומי של עם ישראל. ביום זה אירעו מספר אירועים קשים, שחלקם עד היום צורבים: בית המקדש הראשון והשני נחרבו, עיר שלימה עלתה על המוקד בימי מרד בר כוכבא וירושלים נהרסה כליל כאשר זממו הרומאים להפוך אותה לעיר אלילית. גם בעת החדשה היה יום זה מועד לפורענות. במאה החמש עשרה יום זה ציין את סיומו של גירוש יהודי ספרד וכפייתם להתנצר או למות ובשואה האיומה התרחש ביום זה הגירוש הגדול של יהודי גטו וורשה אל מחנה ההשמדה. השנה, הזיכרון ההיסטורי מצטרף לכאב העמוק על המכה האנושה שספגנו בשבעה באוקטובר-חג שמחת תורה. הכאב על הגיבורים שנפלו למען הניצחון והדאגה לשלום השבויים והחטופים הופך את תשעה באב השנה לממשי וצורב.

זיכרון

בתלמוד מתואר סיפור מעט תמוה: מעט זמן לאחר החורבן, הלכו רבי עקיבא וחבריו סמוך למקום המקדש – ליבו הפועם של העם שנדם. פתאום הם ראו שועל משוטט לו בדיוק היכן שהיה המקום המקודש ביותר. חבריו של רבי עקיבא לא הצליחו לעצור בעד עצמם והבכי שטף אותם. לעומתם, רבי עקיבא עמד וצחק. כששאלו אותו לפשר הצחוק המוזר, הסביר להם שהוא בטוח שכשם שהתקיימה הנבואה "צִיּוֹן שְׂדֵה תִּחְרָשׁ" (זכריה, ח') כך הוא בטוח שגם תתקיים הנבואה "עַד יָשְׁבוּ זִקְנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעָנְתוֹ בִּידוֹ" (מיכה, ג').

אנחנו

איננו אטומים לכאב, אנחנו רגישים לכל קושי ובוכים על כל אובדן. ויחד עם זאת, כמו רבי עקיבא, גם אנחנו בטוחים שהקושי והכאב איננו סוף פסוק, הוא תחנה זמנית. תחנה כואבת וצורבת, אבל זמנית. הכאב יהפוך לתקווה והאתגר למקפצה. המלחמה האחרונה חידדה לנו עד כמה יכולים הצער והעוצמה לדור ביחד. מול תהומות הרוע המחריד של האויב התגלו אצלנו פסגות של עוצמה, אחדות, והתמסרות למען העם והארץ. דור הטיקטוק והאינסטגרם התגלה במלוא הדרו כאילו מדובר בדור תש"ח. אנחנו עדיין בשדה הקרב. נלחמים על הבית ולשובם של האחים והאחיות שנחטפו ונשבו באכזריות. אך גם בעיצומה של המלחמה, בין גיחה לגיחה ובין מערכה למערכה, נזכור בבירור שמכאן – אנחנו רק גדלים, מתעצמים ומתאחדים, עוד הרבה יותר ממה שהיה.

"כל מי שחזר לזרוע חיטה במערב הנגב, או אומר תהילים לרפואת פצוע, או קוטף אצל חקלאי מהעוטף, או קונה בעסק של מילואימניק בחזית – כל אלה ניצחונות, וכל אלה תקוות. והניצחונות האלה מצטרפים אחד לשני, מחזקים את החזית, ומקרבים את הניצחון במערכה. כי לזה האויב פשוט לא ציפה. הוא לא ציפה שנקום, שנתאחד, ונוכיח את יצר החיים הישראלי שאין שני לו."

(הנשיא יצחק הרצוג)

